
Být bratrem či sestrou

Scénář pro katechezi dětí

Věk dětí: Program je určen pro starší děti přibližně od 4. třídy základní školy

Délka programu:

Téma lze obsáhnout i v jednom setkání, mělo by mu však předcházet seznámení s životem sv. Anežky podle pramenů (Legendy, historie a Bible), které je zpracováno ve scénáři k výuce starších žáků. Katecheze toto téma rozvíjí. Pracuje mj. se zkušeností, co znamená být druhému „bližním“ podle vzoru sv. Anežky.

Stručný úvod o účelu programu

V rámci náboženského vzdělávání např. při výuce náboženství předkládáme dětem poznání křesťanské tradice se vším, co v sobě zahrnuje. Účelem katecheze je rozvíjet jejich osobní vztah k Bohu. Poselství života světců zde hraje roli konkrétní zkušenosti, kterou někdo z našich předků učinil s Bohem, a naším úkolem je pomoci dětem, aby učinily podobnou zkušenost vlastní nebo se na ni rozpomněly... a tím rostlo jejich poznání Boha jako toho, který stále v našich životech působí.

K námětu této katecheze je vybrán Anežčin vztah ke svým spolusestrám a k chudým lidem, který odpovídá na Ježíšovu otázku ze známého podobenství o milosrdném Samaritánovi: „Co myslíš, kdo z těch tří **se zachoval jako bližní** k tomu, který se octl mezi lupiči?“ (Lk 10, 36). Všimněme si posunu mezi původní otázkou „A kdo je můj bližní?“ (Lk 10, 29), kterou položil Ježíši znalec Zákona, a výše uvedenou Ježíšovou otázkou. Svatá Anežka se bezesporu chovala jako bližní (jako sestra) k těm, které zahrnula do své lásky. A protože její láska byla inspirována láskou **Ježíše, který se stal člověkem pro záchranu všech lidí a za spásu všech také zemřel**, projevovala Anežka svou lásku všem, kterým mohla pomoci a se kterými se setkávala. K této výpovědi s dětmi směřujeme. Aby byly schopny si ji přisvojit, získat k ní takový postoj, který se projeví i v jejich jednání, musíme volit postupy, které lásku nepřikazují, ale vedou k objevu její velikosti a krásy. Tato cesta potřebuje čas a spolehnutí se na působení Ducha Svatého.

OSNOVA:

1. MOTIVACE: MOJI BLIŽNÍ
2. POSELSTVÍ PODOBENSTVÍ O MILOSRDNÉM SAMARITÁNOVI
3. CESTY K BLIŽNÍM V ŽIVOTĚ SVATÉ ANEŽKY
4. POSELSTVÍ PRO MŮJ ŽIVOT

POMŮCKY:

Příloha č. 10: Uzdravující jablka

Texty z františkánské spirituality, číslo 172, červenec 2008. Ke stažení na

<http://web.katolik.cz/ifs/agnes/agnes.pdf>

PODROBNÝ POPIS PROGRAMU:

1. MOTIVACE: MOJI BLIŽNÍ

Účelem první části programu je přivést děti k otázce, zda je možné mít rád všechny lidi.

a) **Opakování: Lidé v životě svaté Anežky – společný obraz**

- V rámci opakování informací ze života svaté Anežky vytvoříme na tabuli (papír) náčrt jejích „blízkých“ – tzn. všech skupin lidí, se kterými žila, setkávala se, pro které

pracovala. Obraz může zahrnovat členy královské rodiny, sestry v klášteře, chudé a nemocné ve špitále a ve městě, ostatní obyvatele města, svatého Františka, kterého Anežka obdivovala; svatou Kláru, se kterou si dopisovala; její příbuzné: sv. Ludmilu, sv. Hedviku, abatyši Anežku a sv. Alžbětu Durynskou, které byly Anežce vzorem. Zakreslete ty, o kterých děti vědí, se kterými se již seznámily. Nejde o úplný výčet ale spíše o to, aby si dokázaly představit některé skutečnosti, které ilustrují vztah Anežky k těmto osobám. Proto do obrazu doplníme formou vzájemných šipek vztahy a dopíšeme, o co se snažila Anežka a jakou to mělo odezvu u těchto lidí. Např.: měla úctu a lásku ke členům své královské rodiny, pomáhala jim radou. Oni ji měli také v úctě a finančně podporovali její dílo. S vyspělejšími dětmi můžeme zvolit i společný název obrazu. Nabízí se např.: Dobro plodí nové dobro. Pozn.: děti může napadnout i Anežčin vztah k Bohu. V tom případě ho též zakreslíme do obrazu. Jinak ho doplníme později – viz bod c. Zpracování obrazu můžeme pojmout i výtvarně pomocí výkladového materiálu.

b) Aktivita. vytváření obrazu „Moji bratři a sestry a ti ostatní“

- Prostor pro úvahy a vzpomínky dětí: umožníme každému, aby si nakreslil vlastní obraz svých bližních a zahrnul do něj osoby, se kterými má nějaký vztah.

c) Životní otázky a cíle ve vztahu k mým bližním

- Ke komu měla Anežka nejhlubší vztah a jak se to projevovalo? O tom vypovídá např. Sedmý obraz z Tabula Vitae sv. Anežky. Jde o příběh uzdravení ženy jablky, které si Anežka vyprosila od Boha. Doporučujeme rozdat dětem text uveřejněný v dokumentu *Texty františkánské spirituality č. 172, červenec 2008* (viz Pomůcky a Příloha č. 10 – Uzdravující jablka). Text obsahuje úryvek z Legendy, z listu svaté Kláry Anežce Pražské a jím odpovídající biblický text. Hovoříme s dětmi o Anežčině hlubokém vztahu k Ježíši Kristu, který byl pro ni Beránkem, jenž se stal člověkem, žil jako chudí lidé a obětoval se na kříži, aby obnovil náš život ve společenství s Bohem.
- Anežka dokázala přistupovat ke každému člověku jako k tomu, kterého Ježíš miloval tak, že za něj trpěl a zemřel. Ježíš se přitom neohlížel na to, kdo si to zaslouží a kdo ne. Trpěl za všechny. Anežka chtěla, aby Ježíšovu lásku každý pocítil. Byla jakýmsi vyslancem Ježíšovy lásky. Katecheta vyzve děti, aby na svém obraze označily osoby, se kterými prožily něco podobného – tzn. cítily, že je mají rádi (se staršími můžeme mluvit o bezpodmínečné lásce a přijetí).
- Otázka: Dokážeme si představit, že bychom měli podobný vztah ke všem lidem? Je to možné? Odpověď budeme hledat u Ježíše Krista a také v Anežčině životě. Poprosíme Ducha Svatého, aby nám pomohl porozumět pravdě.

2. POSELSTVÍ PODOBENSTVÍ O MILOSRDNÉM SAMARITÁNOVI

Ve druhé části katecheze hledáme odpověď v Ježíšově podobenství o milosrdném Samaritánovi.

- Četba z evangelia: Přečteme s dětmi úryvek z Lk 10, 25-37 a rozebereme s nimi text. Pomůckou katechetovi je biblická exegeze textu (podrobněji o ní viz Cesty katecheze č. 4/2009, článek J. Šebkové „Boží království v podobenstvích“). K četbě a rozboru textu volíme postup přiměřený dětem. Inspiraci může katecheta získat v příručce „Kreativní přístupy k Bibli“ od A. Hechtové. Příručku distribuuje České katolické biblické dílo v Dolanech. Cílem je dobrat se poselství textu, jak jej zamýšlel svatopisec. Klíč k poselství tkví v Ježíšově otázce: „Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?“ (Lk 10, 36).

3. CESTY K BLIŽNÍM V ŽIVOTĚ SVATÉ ANEŽKY

Účelem této části je aplikování biblického poselství na Anežčin život. Ke každému volila jiné cesty, jak se stát „bližní“, aby zakusili Kristovu lásku jejím prostřednictvím. Tyto přístupy chceme dětem nabídnout k úvaze.

- Vrátime se k obrazu vztahů ze života svaté Anežky a připisujeme do něj, jaké způsoby stát se „bližní“ jednotlivým lidem nebo skupinám lidí Anežka volila. Čerpáme přitom z již nashromážděných poznatků z práce s pracovními listy pro starší žáky (Příloha č. 6; viz Scénář pro starší žáky).

3. POSELSTVÍ PRO MŮJ ŽIVOT

Posledním krokem katecheze s dětmi je vrátit se k obrazu mých vztahů a přemýšlet o tom, jak mohu být já více „bližním“ či „bratrem“ nebo „sestrou“ těm, se kterými žiji. Toto rozjímání zahrneme do modlitby. K realizaci volíme vhodné místo – pokud možno v kapli nebo se alespoň ztišíme. Katecheta může využít i písně ke svatému Františkovi: „Pane, učiň mne nástrojem svého pokoje“ nebo jiné podobné skladby.

